

הורינו

פרשת בהר בחוקותי תשפ"ו | שנה ג' 124

הורים נאמן הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

ואם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ: (כ"ו, ג')

כתב בעל הטורים: אם בחוקותי תלכו ר"ת אבת, **שתלכו בדרכי אבות**. ובספר 'באר לחי' כתב לפרש, הסיבה שדווקא כאן נרמז העניין של הליכה בדרכי אבות, וכן, מדוע דווקא כאן כתבה התורה "אם" בחוקותי תלכו.. שזה כביכול רשות.

ומבאר כך: שאחרי המעשה של דמא בן נתניה שכיבד אביו, היה קטרוג שדווקא אצל גוי ראינו כזו מעלה בכיבוד אב. ואז נשלחה פרה אדומה וישראל חזרו אחריה בממון רב אפילו שהיא חוקה לא מובנת (ההיפך מכיבוד אב שהוא אפילו בנימוסי הגויים) וזה היה התיקון לקטרוג. וזה מה שרמזה כאן התורה. אם בחוקותי תלכו - דהיינו שתלכו בדרכי אבות ותשמרו מצווה זו, יגן עליכם מעניין קטרוג.

ואם בְּחֻקֹּתַי תֵּלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם (כ"ו, ג')

וידועים דברי רש"י על המקום. "כול זה קיום המצוות כשהוא אומר 'ואת מצוותי תשמרו' הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים 'אם בחוקותי תלכו' שתהיו עמלים בתורה, ע"כ. והיינו שלדברי רש"י קיום המצוות בפועל רמז במילים 'ואת מצוותי תשמרו'. אם כך, לא מובן מדוע רש"י אומר בהמשך הפסוק 'ואת מצוותי תשמרו', - הו עמלים בתורה על מנת לשמור ולקיים' כמו שנאמר 'ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם', ע"כ.

1. פ"ד מ"ה 2. תורת הבית, מאמר ב'

ובתורת כהנים לשון הלימוד להדיה, ששני חלקי הפסוק מכוונים לעמל התורה. דהיינו, גם 'אם בחוקותי תלכו' וכן 'ואת מצוותי תשמרו' אי אפשר לפרש לא זה ולא זה בקיום המצוות בפועל, שהרי כתוב אחריהם 'ועשיתם אותם' המורה על קיום המצוות, אם כן על כרחך לומר ד'אם בחוקותי תלכו' - ואת מצוותי תשמרו', שניהם עוסקים בעמל התורה "וחד מינייהו בעמלין על מנת לשמור ולקיים".

רואים שלימוד על מנת לקיים הוא גם חלק מעמל התורה, וגם חלק משמירת המצווה עצמה. כיון שאי אפשר לקיימה בשלמות ללא עמל בלימודה. וכמו שמצינו במשנה באבות' הלומד על מנת ללמד מספיקים בידו ללמוד וללמד, והלומד על מנת לעשות מספיקים בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

וכבר אמרו חז"ל: "אין בור ירא חטא", דהיינו אדם שלא למד הלכות, הרי הוא בבחינת בור בהלכה, וממילא אי אפשר שיהיה ירא חטא, הרי אינו יודע מהו החטא, ואינו יודע ממה להיזהר. וידועים דברי מרן החפץ חיים² **כלל הדבר, לא יצויר קיום כל המצוות אם לא שילמד כל ימיו ההלכות השייכות לקיום המצוות**. ע"כ.

ולכן, כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, **כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא מצווה דאורייתא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל**.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם
בהלכה ומנהג

שלא להיות כפוי טובה לטובת הבורא

בספר החינוך¹ אחר שכתב שמשרשי המצווה שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה וכו' ובהמשך דבריו: **וכשיקבע זאת המידה בנפשו יעלה ממנה להכיר טובת הא-ל ברוך הוא שהוא סיבתו וסיבת כל אבותיו עד אדם הראשון ושהוציאו לאוויר העולם, וסיפק צרכו כל ימיו, והעמידו על מתכונתו ושלימות אבריו, ונתן בו נפש יודעת ומשכלת...** ויערוך במחשבתו כמה וכמה ראוי לו להיזהר בעבודתו ברוך הוא.

ובספר 'דרך פיקודיך' לבעל הביני יששכר² כתב: הנה המצווה הזאת מהמצוות השכליות שהשכל מחייבן להיות שאביו ואימו הולידוהו וגדלוהו, וגדלה צערם עליו, עד שנתגדל. אין מן הצורך להאריך כידוע מהראוי שלא להיות כפוי טובה על כן **מזאת המצווה ילמד ק"ו שלא להיות כפוי בטובת הבורא** העודפות עליו ועל אביו ואימו ועל כל הנבראים וכו' ואם ח"ו האדם יכפור בטובת אביו ואמו שהביאו לחיי עולם הזה בקל יוכל לבוא לכפור ח"ו בטובת הקב"ה

1. מצוה ל"ג 2. מ"ע ל"ג חלק המחשבה 3. מצוה ל"ג עשה י"ד

ובספר 'אלה המצוות' למהר"ם חאגיז³ כתב, מצוה זו היא משפט שהשכל מחייבו, הואיל והם הביאוהו לחיי העולם הזה וגדלוהו והרעיבו עצמם והאכילוהו וכו' **ולכן ראוי לכך שלא יהיה כפוי טובה** שאין לך מדה גרועה ממנה, ואם על הכופר בטובתו של חברו אמרו לו כאלו כופר בטובתו של מקום, **מכל שכן לבן שכופר בטובת אביו ואימו, שכופר ודאי בטובתו של מקום**, דהרי שלשה שותפין יש באדם ולכן השווה כבודם ומוראם לו יתברך.

ודבור 'כבד' הוא מצוות עשה, ומשקול הדעת שנטע השם בלב האדם, חייב כל אדם להטיב למי שיטיב עמו. והנה הבן לא יצא לעולם - רק על ידי אבותיו, והם גמלוהו וטפחוהו ורבוהו והשקוהו והאכילוהו והלבישוהו חייב לכבדם כל ימיו כי הם היו לו הסיבה להיות חי על פני האדמה.. (הקדמת האבן עזרא לעשרת הדברות בפרשת יתרו שמות כ' א')

מעשה אבות

סיפור מהחיים

בספר מאה שערים' שער ע"ה מביא סיפור בשם מדרש עשרת הדברות ג' חלק ב' (המשך משבוע שעבר)

כיון שהגיע שנה שיפטר הנער מבית מדרשו ולא בא שלח אחריו אביו ממשרתיו ולא מצאו, והוסיף ושלח אחד ולא מצאו. אמר הזקן, אלך אני בעצמי ואמצא את בני חביבי ואביאנו, כמו שהייתי נוהג לעשות לו תחלה. הלך במדרש וקרא לבנו, ולא ענהו. אמר לו לרב - בני ששלחתי לך היום, היכן הוא? א"ל הרב לא בא היום. כיון ששמע הזקן כן, פרח נשמתו ויפג לבו וחרד חרדה גדולה, והיה הולך סביבות העיר, והיה בוכה וצועק, והיה שואל ואומר: את שאהבה נפשי ראתים? ולא נמצא אדם שיאמר אני ראיתיו. כיון שראה הזקן כן, קרע מעילו ויגז את ראשו, ולבש שק ואפר הוא ואשתו, ויבכו וינודו על בנם יחידם, וימאנו להתנחם ימים רבים.

באותה שנה נתגלגלו עליו רחמי ה' וחסדיו, וזכר ה' לזקן כל צדקותיו שעשה ופיתו שהייתה מצויה לעוברי דרכים, וסיבב ה' סבות וגלגל גלגולים, וחלה המלך של אותה מדינה שהיה שם הפרש שגנב הנער. כיון שראה המלך את חליו כי גבר עליו ימים רבים, ולא היו הרופאים מועילים לו, מה עשה? ציווה והכריזו שכל מי שיש לו ספרים יביאם לפניו, כי אמר אולי אבקש ואמצא בם שום תרופה ומנוחה, וכן עשו. וכל מי שהיה בידו ספר, היה מוליכו לפלטרין של מלך. ואז הביא ג"כ הפרש שגנב את הנער הנזכר את ספריו, והעמידם לפני המלך.

וזימן ה' והולך תוך ספריו ספרו של הנער שהיה נושא הנער בחיקו כשגנבו, וכשהיה המלך מחפש בספרי הפרש, מצא ספרו של הנער הנזכר, ולא ידע לקרוא בו. וקרא לכל חכמיו וזקניו וגם הם לא ידעו, אז קרא המלך את הפרש ואמר לו אם אינך מודיעני מאין בא הספר הזה בידך, הריני נושא את ראשך מעליך כיון שראה הפרש כן פחד, ואמר לו - אדוני המלך, דע כי נער אחד יהודי קנתי מהשביה, והנער היה נושא ספרו בחיקו, ומאז נשאר הספר בביתי. אמר לו המלך, והנער היכן הוא? אמר לו בביתי. אמר לו במהרה לך, הביאהו אצלי. וביאהו אל המלך וחוכמתו האירה פניו כיוסף הצדיק ע"ה כשעמד לפני פרעה. ויכרע לפני המלך, וישתחו לאפיו ארצה.

אמר לו המלך מאיזו אומה אתה, א"ל אדוני המלך עברי אנכי. אמר לו אתה יודע לקרוא בספר זה, אמר לו אדוני המלך אני יודע. והתחיל קורא לפניו בספר בראשית, וכיון שראה והבין המלך נפלאות הבורא ברוך הוא וברוך שמו, ואיך היה העולם תהו ובוהו ואיך בראו ה' בששה ימים ושמע מעשה אדם וחווה ונחש וגן עדן ונהרותיו. שמח המלך שמחה גדולה וקבל עליו לעבוד את ה' אם יקום מחליו. אח"כ הרים הנער קולו ובכה בכייה גדולה, כי זכר לאביו ולאמו ולרבו, שהיה מלמד אותו באותו ספר. אמר לו המלך מה לך, והנער שתק מפחדו את הפרש אדוניו. כיון שהרגיש המלך כן ציווה והוציאו את הפרש בחוץ וא"ל בני אל תירא דבר הודיעני מה לך כי בכית ואיך באת לידי זה הפרש. אמר לו יודע לך אדוני המלך שפעם אחת הייתי הולך במדרשי לבדי, ואז גנבני הפרש הזה, והספר הזה שלי הוא, שהייתי קורא בו, ועל כן בכיתי לפי שזכרתי לאבי ולאמי ולארץ מולדתי. בבקשה ממך אדוני המלך צווה לו וינחני לחזור אל אבי הזקן.

ויהי בימים הרבים ההם אחר היאוש שב הנער לאביו ולאמו ולארץ מולדתו וכיון שראוהו והכירוהו שמחו שמחה גדולה לרוב, ויקומו מן הארץ ורחצו וסכו והחליפו שמלותיהם, ויפלו מלא קומתם ארצה ויתנו תודות והלל לה' שהחזיר להם אבדתם. אז עשה הזקן שמחות ומשתאות וימים טובים, וחלק צדקות מרובות על כל הטובה שעשה ה' עמו ועם בנו חמודו. והשיאו אשה מגדולות ירושלים, והוליד ממנה בנים ובנות, ונתעשר לרוב, והצליח. באותה שעה אמרו חכמים: ומה זה שלא כבד את אביו אלא בדבר אחד מועט מפני שאמר לו שלא ישאנו על כתפו, שילם לו הקדוש ב"ה כן ולא קיפח את שכרו, המכבד אבותיו כל ימיו ומלבישם ומנעילם ומוציאם ומביאם ומכלכלם על אחת כמה וכמה דפשיטא כי חסדי המקום יקדמוהו וחסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו.

הצטרפו עכשיו לקבלת הגיליון
במייל מדי שבוע ביום ד'
כתבו "צרפו אותי"
למייל horeinuorg@gmail.com

היו שותפים איתנו וקחו חלק בזיכוי הרבים <

תרמו עכשיו להוצאת הגיליון
כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו!
לפרטים נוספים: 052-7647300
או במייל horeinuorg@gmail.com

רב הנסתר

מאמר חד"ל או מעשה רב בנושאי
מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה,
גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת אמור
צריך לשבת לפני אביו בדרך כבוד. ונלמד נלמד
מזה שהתירו להסב בליל הסדר לפני אביו, משמע
שבשאר ימות השנה יש להיזהר שלא לעשות זאת.
(פלא יועץ, ערך בזיון).

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

שלוש וברכה, קראנו את הדברים בכאב רב. אתה מתאר מצב לא פשוט, בו היחס והכבוד להורים לא בצורה נכונה וראויה. אין זה מתפקידך לחנך אחרים כמובן, ולכן בכל הנוגע אל הגישה, אל לך להתערב. (כמובן, שאם היא הייתה פונה התשובה הייתה שונה, אולם אין כמעט דרך להשפיע על מי שלא מבקש לשמוע) וכן מצד מצוות תוכחה, ככל הנראה לא מדובר כאן באופן שדברך יהיו נשמעים. ובכל זאת, מוטלת עליכם אחריות לכל הפחות להראות דרך שונה, של כבוד ויחס ראוי להורים. ואת זה תוכלו לעשות טוב יותר דווקא באמצעות שמירת הקשר איתם, הזמנה לשמחות והשתתפות בשמחות, כשאתם התזכורת עבורם שאפשר אחרת.

ואולי יותר מזה, הם שומרים איתכם על קשר חם, כדי להשאיר דלת פתוחה לחידוש הקשר וחזרת שלום המשפחה למצבה הטבעי והנכון. ולכן אסור לדחות אותם יותר.

לגבי הבקשה מכם להפסיק להשתתף בשמחות אחד של השני - משום שזה מתן לגיטימציה, אכן יש בזה אי נוחות, אולם זו לא סיבה להימנע מכך לחלוטין, להיפך, זו הזדמנות להבהיר את הנקודה העיקרית. כמו למשל לכתוב במייל, או להודיע באיזה קו משפחתי, שאתם מגיעים ושמחים להשתתף איתם בשמחה ויחד עם זה כואב לכם המצב ואתם מקווים שכולם יוכלו להשתתף. כלומר, להעביר מסר ברור שלא ילמדו מההתנהגות שלכם ראייה לכך שאתם עוצמים עיניים ולא שמים לב לכל המתרחש, או תומכים בזה בצורה עקיפה. וכן מן הראוי שתודיעו את זה בצורה ברורה גם להם כעורכי השמחה, וגם לבני המשפחה, ובמיוחד לשבת עם אמא ולהסביר לה את העניין בצורה ברורה שאתם ממש לא תומכים בהתנהגות כזאת, אלא מנסים לעזור לתקן את המצב.

שלוש רב. הסיפור הוא כבר כמה שנים ואנסה לתמצת מה שידוע לי. הקשר בין אמא שלי לגיסתי, דהיינו כלתה אשת אחי, בהתחלה היה טוב, אולם באיזה שהוא שלב גיסתי טענה שנפגעה מכל מיני דברים, ומה שקרה הוא שהיא התחילה להחרים את אמא שלי ואחיות שלי, ולא רוצה לדבר איתם, ולא שום קשר איתם.

ההורים שלי ניסו לעשות שלום ואפילו הלכו יחד למגשר שאחי ואשתו היו איתו בקשר, והיו דווקא כמה מפגשים, והיה נראה שמסתדר, אבל בסוף זה התפוצץ ע"י שלא דיברו יפה, וגיסתי התנהגה בצורה מאד פוגעת להורים שלי ולאחיות שלי, והתפרצה עליהם בחוצפה ובמקום ציבורי - כשההורים שלי ניסו להגיע להידברות ולפיוס. אני יודע שאחי נמצא באמצע ומנסה לשמור על אשתו, ויחד עם זה רוצה לכבד את הוריו, ולא כ"כ יכול בגלל שאשתו מושכת אותו אליו, וכפי מה ששמעתי היו הרבה התנהגויות מאד קשות ביניהם להורים שלי. אחי כן מגיע למפגשים משפחתיים עם ילדיו אבל ללא אשתו, ולא נראה לי שיש לי כ"כ אפשרות לעשות משהו בעניין.

מה שכן, אני רוצה לשאול איך אני אמור לנהוג ביחס לכל זה. כי אשתי מסתדרת עם אשת אחי, ומה צריך לעשות כשיש שמחות לאחד הצדדים, האם להזמין אותם לשמחה, וכן סתם להזמין אותם לשבת, כי אמא שלי אומרת לי, שמבחינתה כשאנו הולכים לשמחות שלהם, או להיפך, וכל המשפחה לא מוזמנת, זה כאילו מראה שאנחנו איתם נגד האחיות שלי וכולם, ונותנים להם לגיטימציה להתנהגות שלה, וכאילו אנחנו איתה בחרם שלה על המשפחה. האם אנחנו באמת צריכים לא להזמין אותם, וכן לא לבוא לשמחות שלהם בגלל זה, וכל דבר לבדוק אם זה פוגע, או שאנחנו לא צריכים להתחשב בזה כי לנו טוב איתם.

סדרה מיוחדת

בכיתתו עם תלמידיו לפסוק "ויראו אחיו כי אותו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אותו", הסביר להם הרב שבשל כך שיעקב אבינו אהב את יוסף, הוא עשה לו כתונת פסים, ובעקבות זה שיעקב הפלה את יוסף אחיהם לטובה, האחים שנאו את יוסף.

ואז אחד הילדים הרים את ידו, ושאל את המלמד קושיה מפתיעה: "הרב'ה, למה האחים כעסו על יוסף? למה הם לא באו בטענות ליעקב אבינו? הרי יעקב הוא זה שהפלה את יוסף לטובה? הם היו צריכים לבוא גם אליו בטענות. שמע את זה המלמד ואמר לכל התלמידים בכיתה: "זו באמת שאלה מאוד טובה. אף פעם לא חשבתי על השאלה הזאת". המלמד עיין ברש"י, הוא ניסה לבדוק בשאר המפרשים ולא מצא דבר. אמר המלמד לעצמו: אין ברירה, אני חייב להיכנס עם השאלה הזאת למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל. הגיע הוא לר' חיים וסיפר לו על השאלה של הילד, והבהיר: "אני אפילו לא מחפש תשובה, אני רק רוצה לדעת מי שואל את זה. אולי הרב יכול להאיר את עיניי."

ענה לו ר' חיים: "אתה לא תמצא שום מפרש ששואל את השאלה הזאת. שאלה כזו אפשר לשאול רק בדור שלנו... בדורות הקודמים לא היה אפילו צד שילד יבוא בטענות לאבא שלו - לא משנה מה האבא עשה או עושה, לא משנה כמה שהוא מפלה את אחד האחים לטובה או לרעה. על אבא לא באים בטענות! בדור שלנו, לצערנו הרב, ילדים מלאים בטענות כרימון על ההורים שלהם. אבל באמת אין לילד שום זכות לבוא בטענות. ואז חזרתי לאותו אברך ועניתי לו את התשובה שענה מרן ר' חיים קנייבסקי לאותו מלמד: "אין לי תשובה לשאלה שלך, אבל לא צריך תשובה, כי השאלה בכלל לא מתחילה."

אנחנו לא יכולים לבוא בטענות למה ההורים שלנו עושים את הדבר הזה ככה או אחרת, מדוע הם מתנהלים בצורה מסוימת? הם ההורים שלנו, ואנחנו מצווים לכבדם ולא לדון האם ההתנהלות שלהם מול הילד המסוים הזה נכונה או לא.

לנצח את אתגרי גיל הנעורים גם בכיבוד הורים

הרה"ג חיים גינצבורג שליט"א ראש הישיבה לצעירים 'אבן ישראל' אשקלון, ר"מ ישיבת 'מאורות התורה' לצעירים, אשדוד.

פרק ד'

אחת העצות אותה נתן המשגיח רבי שלמה וולבה זצ"ל לבחורים הייתה לימוד בעיון של ההלכות בשו"ע, ובספרי הקיצורים. והוסיף שגם לעשיית תשובה על כל עבירה, קשה לאדם להשתנות, שהרי העובר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר והרגל. והשינוי בעומק, אפשר ע"י לימוד ההלכה לפרטי פרטים.

כבחורים צעירים, וגם לאחר הנישואין, כבעלי דעה עצמית - עצמאית, אנו רואים את הורינו מחליטים החלטות ופועלים על פיהם, והרבה מהשיקולים שלהם נראים בעינינו כמוטעים ומתעוררות טרונות.

סיפר איש החינוך הרב יאיר שרמן שליט"א על שאלה שנשאל ע"י מאן דהוא: ההורים שלי אנשים לא אמידים במיוחד, כלשון המעטה, אבל יש לנו אחות אחת שאותה הם 'מפנקים' כהגדרתו. הם קונים לה מלא דברים, הם משלמים לה חלק מהשכירות, ועוד דברים נוספים, שבעצם מפלים אותה לטובה משאר האחים. לטענתו, זה לא בסדר, במיוחד שהיא 'מנצלת' אותם, היא לא באמת מכבדת אותם, והם מספקים לה את רצונותיה בלי ברירה. קשה לי עם ההתנהלות שלהם כלפיה, ואני מוצא את עצמי מבקר את ההורים שלי, סיים האברך.

אני רוצה לשתף אתכם בתשובה שעניתי לו, והיא מתחילה בסיפור מופלא: את הסיפור הבא סיפר מלמד באחד מתלמודי התורה הנכבדים בעיר התורה בני ברק. למדו בכיתה פרשת 'וישב' וכשהגיע המלמד

הורים חאל חברים

עלי, למה אתה עושה לי דוקא? היא שאלה. וזה תפס אותי. כי האמת? לא עשיתי דוקא. אני פשוט... הייתי אני. אבל לפעמים זה מספיק כדי להפריע למישהו אחר. החברים התחילו להרגיש את המתח, פתאום נהיה קצת פחות מצחיק. ואז אמא נכנסה. אמא לא נהגת לצעק, גם כשנגיע. אמא לא עשתה 'דרימה'. רק אמרה בשקט, מני, חני עכשו בתקופת מבחנים, היא צריכה שקט. אתם יכולים להמשיך לשחק בחדר שלכם או למטה.

בבת אחת נהיינו בשקט. עכשו זה כבר לא ופוח ביני לבין חני. זה אמא. והלב שלי... לא היה מוכן לזה. כי מצד אחד, החברים פה. המשיך באמצע. ומצד שני אמא בקשה. והדבר הכי קשה? זה לא להפסיק לשחק, זה להפסיק... מול כלם. להגיד טוב, בואו נלך. כאלו אני זה שמקלקל את הפיף. עמדת שם רגע. הרגשתי קצת... קטן. ואז אמרתי, טוב, חברה, בואו נרד למטה. אברומי לא הבין: מה, למה?

אמרתי ככה, שני אורה. ירדנו. אף אחד לא צחק עלי, אבל אני בפנים הרגשתי כאלו כן. אחרי כמה דקות זה עבר, המשיך המשיך. אבל אצלי נשאר משהו.

בלי להחשבת על זה. כבוד אב ואם מביא אותי למצבים לא נעימים שלי מול החברים, לומר לאחותי הגדולה ועוד. אבל אולי זה רק נדמה לי? אולי באמת חברים שלי מעריכים את זה שאנחנו עושים דברים גם שהם פחות נוחים, כדי להגיע לכבוד אב ואם. אולי אנשאל את אברומי וכלם מה דעתם, נראה לכם שהם יגידו לי את האמת? או שאולי זה לא משנה מה הם חושבים, זה הדבר הנכון לעשות. אני כבר לא יודע מה לחשב.

יש תקופות בבית שאתה לא צריך לוח שנה כדי לדעת מה קורה, אתה פשוט שומע את זה. אצלנו כרגע זה לפי מצבי הרוח של אחותי חני. כשהיא בתקופת מבחנים, הבית נכנס למצב מיוחד: פתאום כלם צריכים להיות בשקט סביבה, בלי צחוקים רגילים של ארוחת ערב, בלי ופוחים על מקומות שונים ללכת לטיל בהזדמנות, היא פשוט יושבת במרכז הסלון ולומדת בשיא הרצינות לכל המבחנים שלה. לפעמים לבד, לפעמים עם חברים. (באמת שאני לא מבין למה כל הזמן צריך להבחן) אני כמובן לא צריך לספר לכם שאצלי אני דוקא לא בתקופת מבחנים. אני לאחרונה בתקופה של 'אופנים בין הערבים', כמו שספרתי לכם כאן.

יום אחד הבאתי כמה חברים הביתה, לא משהו חריג. קצת משחק, קצת ממתקים כי חברים לכבוד... קצת תחרות מי קופץ מהספה הכי גבוה. התישבנו בסלון, בתחלה האירה היתה מאוד רגועה ו"מתחשבת". אבל אז רק התחלנו לדבר, לצחק, להתלהב ממשוהו שאברומי ספר (לא חשוב מה, אבל זה היה מצחיק מאוד). ואז חני יצאה מהחדר, עם מחברת ביד ועינים של "אני באמצע משהו חשוב".

מני, היא אמרה, אפשר קצת שקט? אני לומדת. אמרתי: כן, כן, עוד רגע. עברו בערך... שתי דקות, ואז שוב צחוקים. ואז שוב היא יצאה. מני, באמת. אני לא מצליחה להתרכז. עכשו, אם נהיה כנים, אני לא הרגשתי שאני עושה משהו לא בסדר. זה הסלון. זה הבית שהוא גם שלי. לא שברנו כלום. לא הפכנו שלחנות. אז אמרתי, אנחנו רק יושבים פה. היא הסתכלה

